

Konkurs na projekt najpilniejszej reformy liberalnej w Polsce – III nagroda

Autor: **Krzysztof Mazur**

Synteza projektu

Zlikwidować jeden szczebel samorządu: powiaty. Powiaty zostały stworzone w 1997 roku w ramach tzw. reformy samorządowej, której głównym celem było stworzenie nowych, dużych województw. Przy okazji stworzona także powiaty, które znajdują się pomiędzy gminą a województwem. Głównym celem politycznym było prawdopodobnie znalezienie zatrudnienia dla urzędników zatrudnionych w dawnych województwach. Efektywność tego szczebla samorządu jest jednak najmniejsza i należy go zlikwidować, przenosząc wszystkie kompetencje na gminy. Celem reformy jest zmniejszenie obciążenia podatników kosztami administracji, a także usprawnienie działania samorządu. Samorząd gminny znajduje się bliżej obywatela i lepiej zna jego potrzeby.

Opis projektu

Obecnie w samorządach jest zatrudnionych ok. 240 000 urzędników (w administracji rządowej ok. 160 000). W celu zmniejszenia tej liczby należy zlikwidować zbędne urzędy. Wydatki samorządu na wynagrodzenia (wg GUS na rok 2009) stanowią 46,1 mld zł, co stanowi 27% ogółu wydatków samorządów (ogólne wydatki samorządu to 167,8 mld zł w 2009). Ten wskaźnik udziału wynagrodzeń w wydatkach jest najwyższy w samorządzie powiatowym (nie licząc miast na prawach powiatów) i stanowi tam 40 %, co moim zdaniem pokazuje, że powiaty są najbardziej nieefektywnym szczeblem administracji i należy je zlikwidować. Wydatki powiatów w 2009 roku wynosiły 21,155 mld zł, w tym wynagrodzenia 8,571 mld zł. Likwidacja powiatów i przeniesienie kompetencji do gmin na pewno zmniejszyłoby te wydatki. Można by też sprzedać część nieruchomości należących do powiatów.

Kolejną niepokojącą kwestią jest wzrost wydatków samorządów. Wydatki ogółem wzrosły w latach 2003-2009 o 100 % przez 6 lat (w powiatach 84 %) i jest to stała tendencja, która prawdopodobnie utrzymuje się także obecnie. Sam wzrost wydatków nie musi jeszcze świadczyć o nieefektywności. Wzrost

wydatków na inwestycje jest największy i wynosi 238% — z 12,3 mld zł do 41,6 mld zł. Wciąż jednak wydatki inwestycyjne są niezbyt dużym fragmentem budżetu samorządów — ok. 24,7 % (w powiatach mniej niż 19%). Wzrost wydatków na wynagrodzenia jest stałą tendencją w podanym okresie i w sumie wynosi 55% na wszystkich szczeblach samorządu. Wzrost ten wynosił w kolejnych latach:

2003/2004 — 5%

2004/2005 — 4%

2005/2006 — 7%

2006/2007 — 7%

2007/2008 — 12%

2008/2009 — 10%

Za kolejne lata nie mam danych. Obawiam się jednak, że gwałtowny wzrost wydatków trwa nadal. Fundusze płac w samorządach należałoby w jakiś sposób zahamować. Można by to zrobić zamrażając fundusze płac na poziomie z któregoś roku lub wprowadzając limit wynagrodzeń (i liczby urzędników) przypadających na jednego obywatela danej gminy.